

ХРАМ

Лист литургијске заједнице
при Храму Светог Саве у Краљеву

Мај 2026. године
Број 122

Издаје са благословом Његовог Високопреосвештенства
Архиепископа и Митрополита нишког
и администратора Епархије жичке Г. Арсенија

ДОСЛЕДНОСТ СВЕТОГ САВЕ

Када је Растку Немањићу било 17 година, хтедоше га родитељи оженити. Но Расткова душа у то време већ је била испуњена жељом за једном везом љубави, коју ни време ни смрт не раскида. То је мистерија духовне љубави, која је описана у јеванђелској причи о човеку цару иже сотвори браки сину својему (Мт 22). Није речено у једнини брак него у множини браки. Човек цар женио сина свога, и припремио му бракове. То су бракови безбројних душа људских са Сином Божјим, небесним Жеником. Обична брачна веза на земљи само је символ – и најбољи символ – оне нераскидне везе којом се душа човечја у љубави сједињује са Господом Исусом Христом. Примивши монаштво Сава монах је и формално обручио душу своју, као неку чедну невесту, Сину Цара

бесмртнога. И од тренутка кад је положио завет обручења своје душе и обукао своје тело у црне ризе Сава је остао веран том завету за навек. Од тада па до своје смрти његов се главни подвиг односио на то, да душу своју као обручену невесту што боље убели и што већма украси разним добротама, да би му се душа удостојила небеснога брака са небеским Жеником. Тој сврси посвећивао је Сава све своје безбројне трудове, скоро надчовечанске и у пустињи и у народу. То је основни и средишни мотив свих Савиних мучења и пословања кроз цео живот одкако се „Богу посветио“.

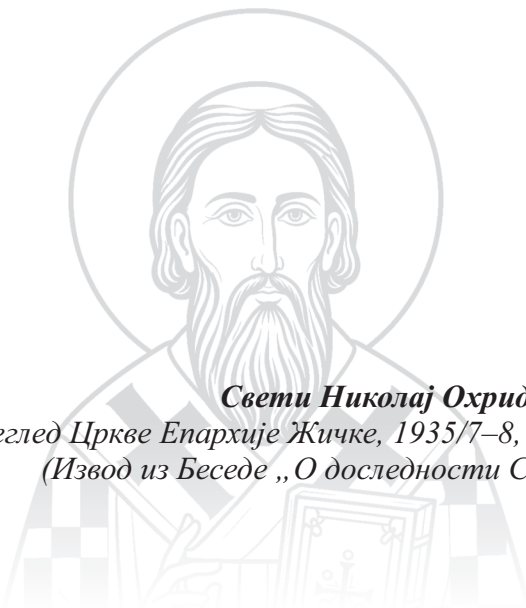
Но то не изгледа тако очигледно неким нашим модерним историчарима, који су писали о Светоме Сави. Они читају иста документа о нашем светитељу која и ми читамо; читају Доментијана и Теодосија, главне животописце Савине; читају Савин Карејски Типик, и остале Савине писмене саставе – све дакле оно што и ми читамо. Но они виде у тим документима нешто што ми никако не можемо да видимо. На име: они и виде у животу монаха Саве један велики „преокрет“ једно, „разочарање“, напуштање живота „аскетског и контемплативног“ и посвећивање себе животу, активном. Строги светогорски, „аскет“ чак и верски „фанатик“ монах Сава се одједном преобразио у „практичног организатора цркве и државе“, од ћутљивца постао је проповедник, од испосника путник и државник још уз то и „дипломат“.

Тако неки историчари. Тако у главном и први критичар Светога Саве, архиепископ Охридски Димитрије Хоматијан. И овај и они виде у животу монаха Саве један огроман преокрет. Разлика је само у томе што Хоматијан сматра тај преокрет код Саве обртом на горе док га они историчари сматрају обртом на боље. Док архиепископ јаросно критикује мниму недоследност Светога Саве докле историчари световњаци похваљују његову недоследност.

За сваког оног ко је „посвећен у тајне царства Божијега“ и ко види Промисао у судбама људи не може ни говора бити о каквој недоследности Светога Саве, ни о некаквом преокрету у његовој души сем онога у раној младости када је оставио родитељски дом и одбегао у Свету Гору. Од тада па до растанка са овим светом душа Савина није скретала са једне праве линије ни у погледу циља нити у погледу пута.

Што је Сава оставио Свету Гору и променио поље рада, то не значи никакву промену душе његове, идеала његових нити духовних настројења његових. Свету Гору он је оставио по промислу Божијем, а не по својој вољи. И зар је мало било светогорских калуђера, и пре и после Саве, који су позвати у свет на службу архијерејску ? Свети Григорије Палама морао је и безвољно, као и Сава, напустити своју испосницу, која још постоји изнад Лавре, и примити се за архиепископа Солунског. Па нико од грчких богослова и историчара и не помишља да у Палами види неки преокрет или разочарење, или промену убеђења и настројења. Јер какав је био Палама као монах у својој светогорској испосници, такав је био и на послу архипастирском у Солуну. Дела која је отпочео писати у испосници, он је наставио и довршио у ларми града Солуна. И Свети Сава је као архиепископ у Србији само наставио свој посао, који је годинама радио у Светој Гори. Овде у оквиру једног манастира, тамо у оквиру једне црквене области. И у Светој Гори Сава је био практичар и организатор: уређивао је Хилендар и многе метохе Хилендарске, радио је све домаћинске послове, васпитавао монахе, састављао уставе манастирске; преводио с грчког Кормчију и друге практичне књиге, зидао, оправљао, путовао по Светој Гори, да учи и да се учи, разносио хлеб пустињацима и чинио безброј других дела милосрђа. А кадгод би посвршавао хитне и неодложне послове, он се повлачио у самоћу и тишину своје Поснице на Кареји, где се бавио унутарњим делањем, док га опет општи послови не би позвали на спољашњу делатност (а шта је то унутарње делање, то јест сама срж свуколиког монашког подвига, не може се овде објашњавати). Сличне послове радио је Сава и у свету као архиепископ. Само што је место Свете Горе имао као поприште свога рада целу једну државу; место једног манастира имао је многе манастире; место самих монаха као ученика имао је и цео један народ; место Поснице у Кареји имао је Посницу у Студеници. Место да мири монахе, мирио је српске великаше. Место да путује по Светој Гори, путовао је по Балкану и по Истоку. Место мисија код царева Византијских, свршавао мисије код краља Угарског Андреје и Вардарског кнеза Стреза. И кад год би био иоле слободан од спољашњих послова, он се повлачио у своју Посницу у Студеници, да се тамо у ћутању и тишини бави својим уобичајеним и обавезним унутарњим делањем, којим је убелјивао и украшавао своју душу као чедну невесту за небесног Женика.

Из свега дакле што знамо о Светоме Сави јасно је, да је он остао себи доследан до краја живота. Свету Гору он је сматрао својом духовном отаџбином, камо га је дух његов вазда и вукао. И када је телесно био удаљен од Свете Горе, дух његов пребивао је у Светој Гори и Света Гора у духу његовом. У спољашњој делатности виде се код Саве два или три поља рада: једно поље у Светој Гори, друго у Србији, и ако се хоће треће у иностранству, на Истоку. Но у његовом духовном животу не види се нигде ни за тренутак нека промена још мање прелом, преокрет и разочарење. Погрешка је неких наших историчара исто као и Хоматијана што они место да виде једну исту духовну силу изражавану и примењивану на разним пољима и у разним обимима, они на основу промене поља и обима рада закључују о промени убеђења, прелому и не знамо чему још код Светога Саве.

Свети Николај Охридски и Жички

*Извор: Преглед Цркве Епархије Жичке, 1935/7–8, стр. 179–183
(Извод из Беседе „О доследности Светог Саве“)*

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА

Радним даном: Јутарње - 07:30
Вечерње - 18:00 (петком у наставку Акатист Богородици)
Суботом: Света Литургија - 08:00
Вечерње - 18:00
Недељом: Јутарње - 08:00
Света Литургија – 09:00 (и празником са црвеним словом)

hramsvetogsavekraljevo

036 314 033